

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 6 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznaniła sprejema upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petit vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 18. maja 1911.

20. številka.

Storimo vsi svojo dolžnost!

Liberalci in svobodomiselnici cele Avstrije se pripravljajo na naskok dne 13. junija. Gorje nam, gorje katoliški cerkvi, gorje katoliški duhovščini, katoliškemu ljudstvu, ako dobe liberalci in svobodomiselnici v državnem zboru večino! V rokah državnega zbora niso samo gospodarske, kmečke, delavske, kolonske in obrtne zadeve, ampak tudi kulturne. Od državnega zbora je vse odvisno. Roka državnega zbora sega v vse naše urade, v vse naše šole in žal — tudi v vse cerkve! Še več! Državni zbor lahko seže se svojo roko do naših največjih svetinj — do sv. sakramentov. Znano je, kako so na Francoskem vsled sklepa državnega zbora oskrunjali cerkve, preganjali škofe, duhovnike, redovnike in redovnice, jemali cerkveno premoženje, predpisovali ceno, kako in v kakih obleki smejo nositi duhovniki sv. popotnico, znano je, kako so uvedli civilni zakon, določili ločljivost zakona ter s tem oskrunili sakrament sv. zakona, kako so prepovedovali procesije sv. Rešnejega Telesa itd. itd. Vse to lahko zadene tudi nas v Avstriji, ako ne bomo stali na straži. Zato so volitve v državni zbor nad vse vestna zadeva. Vsak posameznik je dolžan po svoji vesti iti na volišče in glasovati proti liberalnim, svobodomiselnim in socialno-demokratskim kandidatom. Kdor bi se izgovarjal, da se ne mara vtikati v volitve, da se ne mara zameriti temu ali onemu, ta je izdajalec najsvetejših reči.

Pred vsem se obračamo do č. duhovščine in jo prosimo, naj se ne da oplasiti po liberalnih časopisih, ki upijejo: „Duhovščina naj gre v cerkev!“ To upitje prihaja od tod, ker bi nam liberalci radi vzeli cerkve in nas oropali verske prostosti. Sedaj je čas svetega volilnega boja. Vsaka zamuda bi se nad nami hudo maščevala.

Obračamo pa se tudi do slovenskega ljudstva in zlasti do naših agitatorjev ter jih prosimo, naj storijo svojo veliko in odgovornost polno dolžnost. Agitacija za državnozbornske volitve je sveto delo, katerega se moramo nemudoma lotiti. Po vseh občinah naj se sestavijo odbori za živahno podrobno agitacijo. — Zmagati mora katoliška stranka! Ko so vprašali nekoč dr. Luegerja, kaj da mu je pomoglo do zmage na Dunaju in na Spodnjem Avstrijskem, je odgovoril: Agitacija, agitacija!

Kaki ljudje da bi prišli v državni zbor, ako zmagajo liberalci, kažeta nam dovolj lista „Soča“ in „Primorec“, ki blatita sv. Očeta, škofe in duhovščino in spodkopavata sv. vero in pravost med ljudstvom. Gorjè deželi in državi, kjer pridejo taki ljudje na površje. Vedimo pa, da so kandidatje, ki jih je postavila liberalna stranka na Goriškem pravzaprav le „Sočini“ kandidatje, ker liberalne stranke kot take ni več. Razpršili so jo strašni gospodarski polomi. Nekdanji somišljeniki liberalne stranke so pač spoznali, da jih vedeta „Soča“ in „Primorec“ v propast. Tisti najhujši naši nasprotniki torej okolu „Soče“, ki nimajo prav nič

izgubiti, hočejo sedaj postavljati kandidate za državni zbor. Rojaki! Ne dovolimo nikdar, da bi zmagali ljudje okolu „Soče“, katere se vsak pošten človek sramuje. Mislimo, da jih v celi Avstriji ni bolj nesramnih in podlih listov, ko sta „Soča“ in „Primorec“. Kaj bi se zgodilo, ko bi taki ljudje dobili moč v državnem zboru?! zadelo bi nas babilonska sužnjost, ki bi zamorila vse, kar je lepega, plemenitega in vzvišenega.

Bodimo torej na straži! Pred vsem pa moramo biti edini in složni dobro vedoč, da je še vselej neednost in nesloga v Izraelu rodila sužnjost. Priča so nam francoski katoličani, ki ječijo sedaj za svoje grehe v trdi sužnjosti. Vsak, kdor bi hotel v teh trenutkih delati razkol, bi moral nositi odgovornost za osodepolne posledice. Vsi torej složno in pogumno v volilni boj za kandidate S. L. S.! Zato klicemo z besedami dr. Luegerja: Agitacija, agitacija!

Kaj in koliko je dobil Kras bodisi vsled inicijative, bodisi s sodelovanjem dež. poslanca dr. Stepančič-a.

Ker trdi lažnjiva „Soča“ še vedno, da ni kraški poslanec dr. Stepančič za Kras nič koristnega izposloval, naj sledijo tu neovrgljiva dejstva, ki bodo marljivega in za svoj volilni okraj

neumorno delujočega poslanca najbolj priporočila.

Posredovanjem našega deželnega poslanca in odbornika dr. H. Stepančič-a, kateremu je pomagal naš dež. posl. Fr. Zlobec so dobili:

1. Sadjarejsko društvo v Komnu prispevek 300 K;
2. Kmetijska zadruga v Kazljah za nakup kmetijskega orodja in potrebščin 300 K;
3. Vinarsko društvo v Tomaju za razstavo 200 K;
4. Devin in Rodik za ustanovitev kmet. posojilnice 200 K;
5. Gabrovica za vodnjak 2500 K
6. Brje za vodnjak 2220 K;
7. Preserje za obnovitev vodnjaka 200 K;
8. Medjvas za vodnjak 1500 K;
9. Gorjansko za napajališče 1000 K;
10. Naklo za vodovod v Danah 900 K;
11. Naklo za vodovod na Barki 470 K;
12. Opatjeselo za vodovod 2000 K;
13. Ležeče za vodnjak na Gradišču 350 K;
14. Škrbina za 2 vodnjaka 2000 K;
15. Spodnja Branica za vodovod 970 K;
16. Velikirepen za napajališče v Vogljah 650 K;
17. Nabrežina za kamnoseško šolo 1400 K;
18. Tomaj „Elizabetišču“ 1500 K;
19. Veliki dol — čipkarski šoli 600 K;
20. Gabrovica strokovni nadajevalni šoli za zidarje K 1202:85;
21. Sežana splošni nadl. šoli K 601:43;
22. Ležeče za cesto Ležeče-Brežec 600 K;
23. Mavhinje za popraviljanje ceste Mavhinje-Sesljan 400 K;
24. Divača za cesto od potoka v Lokah do Podgrada 1000 K;
25. Slivno za obnovitev ceste „na Cerovci“ iz Slivnega v Nabrežini 200 K;
26. Zgonik za razširjenje ceste med Koludvorico in Zgonikom 400 K;
27. Sežana — cestnemu odboru 2000 K;
28. Komen — cestnemu odboru 2000 K;
29. Štanjel za obrambna dela na Branici pri Lisjakih 2000 K;
30. Štjajk za uravnavo hudournika Raša 2000 K;
31. Pliskovica za ustanovitev kmet. posojilnice 60 K;
32. Devin, za uboge ribiče 400 K;
33. Na brezobrestnih posojilih za obnovenje vinogradov bilo je dovoljenih kot V. akcija za sežanski pol. okraj od dežele 25.920 K, od države 38.880 nakazanih od dežele v letu 1910 K 740, v letu 1911 pa do meseca maja K 21.140;

Pismo iz Aleksandrije.

Aleksandrija, 10. maja 1911.

Kakor nam poročajo časniki, imate sedaj po Slovenskem burne čase: v dobi volivnih agitacij ste. Pa tudi Egipčani ne spè, kakor bi si mogoče kdo mislil. Tudi po Egiptu divja strasten boj, ki bo gotovo imel prej ali slej važne posledice. Znano je pač, da se Egipčani domačini delè v moslime in koftè (kristjane). Tujci, to je priseljenci ne pridejo pri tem v poštev. Moslimi in kofti se pa že od nekaj gledajo med seboj kot pes in mačka; sedaj si jih pa dajejo, da je kaj. Nedavno tega so imeli kofti več dni trajajoč kongres, na katerem so se potegovali potom raznih govorov in resolucij za svoje pravice; fanatične moslime je koftovski nastop tako zbudel, da je prišlo na več krajih do dejanskih verskih bojev. Da so še bolj sovraštvo razvneli, so tudi moslimi te dni sklicali svoj kongres, na katerem so razni šejki (duhovni) in tudi posvetni veljaki zavrgli koftovske zahteve in proglasili moslimov vero kot državno vero Egipta.

Med drugim so tudi pozvali ministrstva, da ne smejo, ker so kofti v znatni manjšini, istih nastavljeni v državne službe več kot 20 odst., to je na vsakih pet moslimskih državnih uradnikov naj pride en koftovski. Dosedaj so namreč kofti zasedali večino višjih in odgovornih mest v Egiptu. Zlasti Anglež gre koftom vsled njihove zanesljivosti in udanosti povsod na roko. Že ve zakaj! — Kako sovraštvo netijo fanatični šejki, nam pove ta-le dogodbica: V Kairi je na cesti in v času, ko je imel službo neki šauiš (redar) čital okoli stoječim moslimom poročilo o kongresu potem pa, kakor je le tem ljudem lastno, pristavil: Že od nekaj smo mi moslimi kristjane kupovali in prodajali, Angleži so nam to pravico ukradli, a moslimski kongres, bratje, nam jo je zopet povrnil in odslej bomo lahko zopet kupčevali s kristjani. Zelo značilno!

Pa tudi druge lepe reči so se te dni zgodile v Kairi. Odtod je bil namreč poslan policijskemu načelniku nekega malega mesta kovček blaga, ne da bi ga bil naročil. Pa vseeno se ni branil pošiljkatve sprejeti in je kovček dal odpreti. In — o groza! — v kovčku je

bilo žensko truplo z odsekanimi rokami in nogami, ki so ležale ob strani. Zraven je bilo tudi nekaj potrebščin za toileto. Policija je seveda takoj šla na delo in poizvedovala, kje se kako žensko pogreša. In kmalu se je izvedelo, da se ne ve, kje je neka bogata hotelirka iz Jeruzalema. Njeni hčeri, ki je slučajno v Kairi, je bila takoj predložena fotografija umorjenke, češ, ali jo pozna. In res, hči je rekla, da je slika skoro podobna njeni materi, pa da jo vseeno prav ne more spoznati, ker je mrtva fotografirana. Takoj so poslali telegrame k raznim oblastnijam in sodnikom v Jeruzalem, če vejo kaj o hotelirki. Kmalu nato je neki njen sodnik sporočil, da je umorjenka prav gotovo pogrešana hotelirka. In policija je naznanila razburjenemu občinstvu, da je morivcu — ljubimcu umorjenke — že na sledu, da ga bo v par urah imela že v krempljih in potem v luknji. Medtem je pa prišel uradni telegram iz Jeruzalema, da dotična hotelirka živi v Mersini in se prav dobro počuti. Umevno je ta novica zelo kompromitirala varnostne organe, in časopisje je iz njih razne burke uganjalo. (Dalje pride.)

35. Različni posestniki na Krasu za rejo puranov K 1226 od 10.000 K v ta namen izposlovanih;

36. Županstvu v Šmarjah za vodnjak „pri Koritu“ in „Vrtovčeh“ K 550;

37. Za cesto od Mesarjev do ceste, ki vodi iz Gabrij v Kodreče 2000 K.

Dalje so se izposlovale sledeče podpore, koje se ne morajo še nakazati, ker niso dotična dela še napravljena, odn. obstoji kakšen drugi stvarni zadržek.

1. Za zatiranje kobilic na Krasu K 17.500;

2. Za izboljšanje pašnikov na Krasu K 2000 kot izreden prispevek posebnemu zalogu za leto 1910. Nadaljni deželni prispevki so odvisni od vladnih prispevkov, koja pa še vedno vkljub vsem požurnicam, trdovratno molči;

3. Županstvu v Avberju za vodnjak v Ponikvah K 2660;

4. Županstvu v Brestovici za vodnjak K 4200;

5. Za vodnjak v gornji Brestovici K 4000;

6. Županstvu v Devinu za 2 vodnjaka K 5900;

7. Županstvu v Kobiljiglavici za 2 vodnjaka K 5280;

8. Županstvu v Komnu za napajališče v Malem dolu K 3800;

9. Občini Medjavas za vodnjak še K 1500;

10. Županstvu v Selih za vodnjak K 3500 in za vodnjak v Hudemlogu K 1900;

11. Županstvu v Sežani za vodovod K 10.000;

12. Županstvu v Slivnem za 2 vodnjaka K 5640;

13. Županstvu v Štjaku za vodnjak v Dolenjah K 1600;

14. Županstvu v Štjaku za vodnjak pri St. Tomažu K 2000;

15. Županstvu v Zgoniku za napajališče K 3350;

16. Županstvu v Devinu za cesto Medjavas-Štivan 500 K;

17. Cestnemu odboru v Komnu za popravljane ceste Štanjel-Ponikve 900 K;

18. Županstvu Komen za cesto Komen-Preserje do preserske meje K 300;

19. Županstvu Komen in županstvu v Gorjanskem za pot Sveto-Preserje in Zagrajc Ivanigrad do preserske meje 500 K;

20. Za cesto Zagrajc-Doberdob v 3 letnih obrokih po 5000 K, 15000 K;

21. Za uravnavo hudournika Raša še K 19.250;

22. Županstvu v Brjah za vodnjak še K 1520;

23. Županstvu v Opatjemselu za popravljane ceste Lokvica-Mirenska-cesta Opatjeselo K 1600;

24. Cestnemu odboru v Sežani za cesto v Dutovljah K 1500;

25. Istemu za cesto Ponikve-Štanjel K 3500;

26. Županstvu v Temnici odn. v Gorjanskem za cesto Renški vrh-Temnica-Zagrajc K 1500;

27. Za vodnjak v Šmarjah K 1300.

Razun tega so se izposlovale in izplačale razne podpore vseučiliščnikom s Krasa in med temi je dobil eden tudi stalni štipendium dokler konča svoje študije.

Izposlovale in izplačale so se tudi razne nagrade za uzorno živinorejo, za uzorne hleve i. t. d. ter posebno se je podpirala akcija za nakup za Kras toli potrebnih bikov v svrhu zboljšanja živinoreje.

Podpore za ajdovski sodni okraj niso tukaj navedene, ker spada le-ta okraj v področje deželnega poslanca in odbornika prof. Berbuča. A tudi teh ni malo in je tudi pri tej postavkah sodeloval dr. H. Stepančič kakor deželni odbornik.

Skratka bodi konečno pribito, da glasom iz zanesljivega vira dobljenih

informacij deželni poslanec in odbornik dr. Stepančič ni popustil niti za las, kadar se je šlo za izposlovanje kako dobroto za svoj volilni okraj odn. za Kras sploh. — Sicer govorè pa uže dovolj zgoraj navedene postavke in ni potreba še daljnjega komentarja.

Politični pregled.

Katoliška zmaga v Šviol.

Pri volitvah v kantonski svet v Lucernu so zmagali v pond. katoličani. Priborili so si 88 mandatov, liberalci so jih dobili 62, socialisti 7.

Mednarodna akcija v Albaniji.

Republičanski poslanci so predlagali v italijanskem parlamentu: zunanji minister naj na podlagi točke 23. berlinske pogodbe zahteva z ozirom na položaj v Albaniji, da poseže vmes mednarodna akcija.

Drobne politične vesti.

Nemški cesar Viljem je v soboto zvečer odpotoval iz Wiesbadena v London. — V Meksiki namerava predsednik republike Diaz razpustiti kongres in imenovati vojaškega diktatorja. — Avstro-ogrski odposlanec v Belgradu grof Forgach je v soboto v privatni avdijenci izročil srbskemu kralju Petru svoje odpoklicno pismo. — Turška vlada je imenovala na Kreti štiri turške sodnike. To je krščanske prebivalce Krete tako razburilo, da so baje izjavili, da so pripravljani tudi z oboroženo silo preprečiti prevzetje teh mest po turških sodnikih. — Ruski vojni minister je te dni dospel v Vladivostok, odkod bo inšpiciral razne garnizije. Kitajsko časopisje smatra to potovanje kot pripravo za vojsko proti Kitajski. — V severnem delu Albanije je proglašeno obsedno stanje.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. I. V. 10 K; Franc Leban, srebrar 1 K; Anton Simčič iz Medane 40 vin.; Jakob Dekole, trgovec 1 K; veleč. g. Josip Budin, župnik 2 K; Ivan Kravos, sedlar 60 vin.; Josip Pajntar v Klavžah 1 K; Adolf Urbančič, mesar 1 K; v nabiralniku: v gostilni gosp. Josipa Gorjanc 1 K 10 vin.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladovljo Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Alojzijevišče“:

Po predavanju veleč. g. dr. Fr. Žigon, prof. v centr. semen. v Gorici — sta darovali c. firmi: Fellinger-Hassinger, Dunaj eno štolo, in Krickl-Schweiger, Dunaj en mašn. plašč, štolo i. dr. za našo kapelo. Za majniški izlet so darovali: Dr. Josip Učič, prof. v centr. sem. 10 K; Ivan Tabaj, prof. 30 K; Krišt. Tomšič, kaplan v Tolminu 30 K; Štef. pl. Posarelli, kaplan v Tolminu 10 K; Josip Godnič, kaplan v Vrelčah 2 K.

Bog plačaj obilno vsem!

Domače in razne vesti.

Volilcem ajdovskega sodnega okraja. Vsiljuje se Vam, dragi Vipavci, tržaški advokat dr. Gregorin za poslanca. Da tega moža ne marate, ste pokazali uže l. 1907, ko je dobil na celem Vipavskem le 2 (reci dva) glasova. Volili ste raje Štreklja. Mislimo, da imate še manj vzroka sedaj zanj se potegovati. Saj ni naredil v tem času nič za vas. Ne verujemo, da ste se tako spreobrili. Nasprotovali ste mu hudo in ga pustili na cedilu. Vipavci!

Značajnost velja! Če ni bill. 1907 dr. Gregorin za vas, tudi sedaj ni! Bodite prepričani! Sicer pa vi prav nič ne potrebujete usiljivega tržaškega liberalnega advokata. Iz deželnega zbora je zbežal za Gabrščekom in s tem provzroril nove volitve na Krasu. Druge zasluge na Goriškem nima prav nobene. — Dr. Stepančič je vrl mož, mož vednega dela za ljudstvo. Vipavce opozarjamo, naj marljivo prečitajo današnji članek v „Prim. Listu“, koliko je dr. Stepančič naredil za svoje volilce na Krasu. Drugega ne rečemo.

France Kocjančič, liberalni državnozborski kandidat in veleposesnik v Podgori — Toneta Klančiča dolgoletni konkurent za županski stolec — se bo torej še plazil po Goriškem, kakor se vidi. Tam v jeseni je pravil, da zapusti goriško deželo, kjer pošten kmet ne more izhajati. Pravil je, da se preseli s celo družino v Bosno in tam ustanovi kolonijo, kjer se bo boljše izhajalo kakor v Podgori. Goriška — je rekel — ni za njega. — Tudi mi pravimo, da Goriška ni za njega. In da se uresniči njegove in naše besede, se bo prepričal 13. junija, ko bo ostal le kandidat. Prepričal se bo, da bi bilo res boljše, da bi se nahajal uže v Bosni. V Bosni naj poskuša svojo srečo, ker jo na Goriškem ne more najti. Sicer pa pravijo, da če ne bo izvoljen — kar mu pa mi garantiramo — jo kmalu po volitvah pobriše med bosanske Turke.

Dva vollna shoda brez volilcev.

— Pa saj smo rekli, da bi bilo res boljše, ako bi jo naš ljubi France Kocjančič iz Podgore uže sedaj pobrisal v Bosno med Turke! Bog ve, kaj ga zna do volitev še doleteti! Poslušajte, kaj se mu je prepetilo minulo nedeljo v Brdih. No, na politično pašo je šel minulo nedeljo naš ljubi France v Brda. V „Soči“ se je čitalo: „Kandidat Kocjančič Franc se predstavi svojim briskim volilcem v nedeljo dne 14. na dveh shodih in sicer predpoludne ob 11. uri v prostorih pri g. Simčiču v Kozani, popoldne po blagoslovu ob 3. uri pa v Kojskem pri g. Mariniču. Volilci-Brici, udeležite se v obilnem številu teh dveh shodov“. — Tudi tržaška „Edinost“ je v nedeljski številki bombastično napovedala dva Kocjančičeva shoda v Brdih. A čujte, kako so mu jo napletli ti šmentani Brici! To so pa res nevhvaležneži! Impertinenca, da ji ni para! Ubogi France se je celo pot iz Podgore do Kozane „biflal“, kaj bo na shodu govoril! Predstavljal si je polno dvorano pristašev in domišljal si je, da bodo njegove besede kar elektrizirale poslušalce. — A glejte razočaranje! V Kozani vse mrtvo tam, kjer se je imel naš France predstaviti volilcem! Ja, pa niti par mož ni bilo! O sveta pokora! Kaj pa zdaj! Govoranca ga je davil, a teh prebrisanih Bricjev le ni hotelo biti od nikoder. To je vrelo v Frencetovem srcu! Ja, pa jih ni in jih ni! Ni kazalo drugega kakor „Kehrt euch“ in „Marsch“ „zurück“ — brez shoda! „Nikdar več me ne vidijo Kozanci“, si je mislil.

A kupa volilne grenkosti ni bila še polna. Ubogi France se je tolažil, da bo mogoče v Kojskem boljše! A kogar se smola zjutraj prime, se ga drži celi dan. Čujte, tudi v Kojskem se mu je tako godilo kakor v Kozani! „Ja pa kaj res me ne marajo“, se je vprašal ubogi France. In revež jo je moral tudi iz Kojskega odkuriti brez shoda, ker volilcev ni hotelo biti od nikoder.

Oj ubogi France! Volilci te ne marajo! Nam nisi hotel verovati, sam si se hotel prepričati. In sedaj, ko si sam skušal, menda nam veruješ, da nisi pa nisi za poslanca pa „fertik“! To so ti povedali minulo nedeljo Brici s tem, da še pogledat te niso prišli!

Pa menda se ni še nobenemu kandidatu tako pripetilo kakor našemu

France! Naš France si bo najbrže na večne čase zapomnil, da je šel dne 14. maja 1911 v Brda se na shode ponujati za poslanca, a se je moral vrniti domov, ker ni bilo žive duše, ki bi ga poslušala. Kaj enakega se ni zgodilo še nobenemu kandidatu!

Ta pa zna! — Se ni še slišalo kaj takega! Čitajte ljudje! V torkovi številki „Soče“ je debelo tiskano to le:

„Volilci v Gorskem volilnem okraju! Kar moji politični nasprotniki o meni govorijo in pišejo, je vse hudobno obrekovanje in laž. Ne verujte jim nič! Vsi volite podpisanega! Andrej Vrtovec, posestnik in trgovec v Tolminu“.

Ta pa zna, kaj! Prekaša A. Gabrščeka! „Vsi volite mene!“, se dere na vse grlo Vrtovec! Ravno tako kakor širokoustnež pred cirkusom Zavatta! Ali se je dobil kje kak državno ali deželnozborski kandidat, ki je kričal: „Vsi volite mene!“ Menda ne! Prvi je Vrtovec! Amerikanska reklama! Brrr! To bo izdalo! „Vsi volite mene!“ Menda pa le ne vsi! Krave se smejejo, osli rigajo, Vrtovec pa kriči: „Vsi volite mene!“ Ej, bo lušno 13. junija!

In spet deželna na robu finančnega propada.

— Tat, ki je ukradel denar, je tekkel po ulici ter kričal: „Ulovite ga“, da je odvrnil od sebe pozornost. Enaka se nam zdi „Soča“. V sobotni številki rešeta z deželnimi milijoni kakor z orehi. Milijonček več ali manj ji je čisto vseeno! Bankerot dežele je neizogiben. Na koncu pa intonira navadno pesem: „Tega so krivi klerikalci“. — Mi se ne bomo danes igrali z deželnimi milijoni, ampak rečemo le-to: Na robu finančnega propada je nekdo drugi, na robu finančnega propada so napredni denarni zavodi, na robu finančnega propada je bila „Mizarska zadruga“, ki je tudi padla v prepad. Na robu propada je liberalna stranka na Goriškem, na robu propada je veliki mesar, na robu propada je liberalno gospodarstvo v Gorici itd. To, to, draga „Soča“ je materijal, o katerem bi morala govoriti. Tu so bankroti, tu so falimenti, tu ima opraviti sodnija, biriči, državno pravdnishstvo in kazenski paragrafi! Tako je, vidite: Ravno deželni denarni zavodi so tisti, ki so dali ogromno svoto denarja za liberalne narodne klopotce, ki so danes res na robu finančnega propada. Prosimo „Sočo“ prav uljudno, naj piše vsaj nekaj pod naslovom: „Liberalni denarni zavodi na robu finančnega propada“. Kaj molči kakor grob!

To je pa res čudna logika. — Ko je kandidiral pred štirimi leti sodni svetnik M. Gabrijelčič v državni zbor na liberalni program, ni pisala „Soča“, naj gre M. Gabrijelčič na sodnijo, kjer potrebujemo slovenskih sodnikov, ampak je napela vse sile, da bi bil M. Gabrijelčič izvoljen. Sedaj pa, ko kandidirata na naš program dva sodna svetnika dr. H. Stepančič in Josip Fon ju poganja „Soča“ na sodnijo. Piše kakor ji kaže!

Italijanski liberalni kandidat za volilni okraj Červinjan-Tržič je dr. Alojzij Pettarin.

Deželnozborska dopolnilna volitev v Ljubljani.

— Pri dopolnilni deželnozborski volitvi, ki se je vršila v torek, je bil izvoljen za poslanca kandidat narodno-napredne stranke, prof. Reisner, ki je dobil 1685 glasov. Kandidat S. L. S. dr. Vinko Gregorič je dobil 933 glasov, nemški kandidat Eger je dobil 455 glasov, socijalni demokrat Bartl pa 181. — Proti tej izvolitvi bode uložen protest, in bode imel deželni zbor torej zadnjo besedo.

Neurje — Iz dunajske okolice, iz Lvova, iz Brna in iz Prage prihajajo poročila o groznih nevihtah in poplavliah. Tudi toča je napravila veliko škodo. Voda pa je na več krajih pridrla v hiše in podrta mostove. Tudi brez človeških žrtev ni bilo.

Iz hribov smo dobili dopis, v katerem čitamo, da obiskujejo nekateri trgovci z manufakturnim in drobnim blagom iz Gorice zasebnike in jim z vzorci, katere s seboj nosijo, usiljujejo blago. Dopisnik opaža na koncu: Ali je to po zakonu prepovedano trgovanje znano slavnim trgovski in obrtni zbornici v Gorici in kaj misliti ukreniti, da se to v bodoče prepreči?

Dr. Fink prišel pod vlak. — V petek ob 7. uri 55 min. z. v. je hotel primarij v Steyer-ju na Gor. Avstrijskem dr. Hugo Fink skočiti v Trstu na južnem koldvoru na vlak, ki je že precej hitro drdral. Prijel se je že za držaj na vagonu, a nesreča je hotela, da je — ne ve se kako — najbrže zdrsnil ter prišel pod vlak. Bil je takoj mrtev. Neki list pravi, da je to oni zdravnik, katerega je komensko obč. starešinstvo vsprejelo za občinskega zdravnika.

Potrjen zakon. Najvišje potrjenje je zadobil zakon, sklenjen v goriškem deželnem zboru, vsled katerega se uvršča med skladovne ceste občinska cesta od ceste Savenca-Kojsko čez Gornje in Spodnje Cerovo do mosta v Vipolžah.

Zanimiva razsodba. — Kasacijski dvor je istotako kot deželno sodišče v Celovcu izrekel načelo, da je kaznjivo, odsvetovati komu operacijo, ako jo smatra zdravnik za potrebno in sicer je to prestopek zoper varnost življenja v smislu § 335. k. z.

Dopusti vojakov za žetev. Vojno ministerstvo in ministerstvo za deželno brambo sta odredili, da smejo prositi za dopust za dela na domačem posestvu le vojaki sami in to ustmeno pri raportu. Ni pa dovoljeno, da bi kdo drugi, (oče, mati itd.) prosil na kateribod način za tak dopust pri vojakih se nahajajočega sorodnika.

Romanja v Rim. — Sv. Oče je poslal na škofo pisma, v katerih želi, naj bi prihodnje leto priredili velika romanja v Rim.

Nikar v Ameriko! — Priporočamo vsakomur, naj ne sili sedaj v Ameriko, ker vlada tam veliko pomanjkanje dela; da, vsak dan se zapre kaka nova tovarna. Samo v Čikagi je najmanj čez 60.000 brezposelnih delavcev. Kakor v Čikagi, tako je tudi drugje.

Boj s tihotapl pri Brežloah. — Iz Zagreba se poroča, da so hoteli Hrvati vtihotapati pet s prešiči naloženih voz na Štajersko, a so jih presenetili orožniki. Vnel se je boj, ki je trajal pol ure in se je tudi streljalo. Štirje vozovi so se vrnili na Hrvaško, eden je pa izginil proti Brežicam. En orožnik je ranjen, ker je bil večkrat zadet. Ustreljen je tudi en konj. Tihotapce zasledujejo.

Našega cesarja bode zastopal pri kronanju angleškega kralja nadvojvoda Karol Fran Josip in ne prestolonaslednik Fran Ferdinand, kakor je bilo izprva namenjeno.

Mestne novice.

Slovenskim mestnim volilcem. Slovenski mestni volilci, ki so pravočasno reklamirali svojo volilno pravico pri tuk. municipiju in katerim je municipij reklamacije zavrnil, naj dotične reklamacije zopet izroče municipiju s pristavkom, da municipij nima pravice reševati reklamacij, marveč da pristojna pravica c. kr. okr. glavarstvu v Gorici, kateremu mora municipij reklamacije predložiti v rešitev. Ako bi se pa municipij branil vsprejeti reklamacije, potem naj jih neso volilci naravnost na okrajno glavarstvo. Tudi volilnemu odboru je zavrnil municipij 21 reklamacij. Tajnik vol. odbora pa je nesel reklamacije zopet na municipij, kjer je dotični gospodi povedal, da nima municipij reševati reklamacij, ampak da ta pravica pristojna okr. glavarstvu,

kateremu mora municipij reklamacije predložiti. Nekaj časa so se gospodje pri municipiju branili vsprejeti zopet reklamacije, a nazadnje so se vendarle udali ter predložili reklamacije okr. glavarstvu za rešitev. Tako kakor je postopal tajnik volilnega odbora, postopajo naj vsi posamezniki, katerim je municipij reklamacije zavrnil.

Veselica v „Centralu“ v prid novi kapucinski cerkvi se bo vršila, kakor uže bilježeno, prihodnjo nedeljo, dne 21. t. m. ob 4. uri pop. To veselico priredi mladina učnih zavodov „Šolskega Doma“ pod vodstvom učiteljskega osebja. Opozarjamo naše rojake v mestu in v bližnji okolici na to lepo veselico, ki ima blag namen: podpreti zgradbo krasne kapucinske cerkve, katero bo naše ljudstvo z veseljem obiskovalo. Saj so čč. oo. kapucini priljubljeni našemu ljudstvu, kar kaže tudi to, da so naši okoličani mnogo pripomogli pri zgradbi nove hiše molitve. — Vsopred veselice je naslednji: 1. Funtek: Deklamacija: „Pesem o pesmi“; 2. Nastop otrok s petjem: „Sirota“; 3. Volarič: „Divja rožica“, dvo-glasen zbor; 4. Rajalni nastop učenk „Šolskega doma“; 5. l.: „Sijaj sončice“, troglasen ženski zbor s spremljevanjem glasovira; 6. Fr. Kimovec. Burka v enem dejanju. Zakleta soba v gostilni pri „zlato goski“. — Pridite torej prihodnjo nedeljo v „Central“!

Sklep šolskega leta na tukajšni gimnaziji in realki bode dne 5. julija. Zrelostni izpiti prično na obeh zavodih 6. julija in bodo trajali na gimnaziji do 11., na realki pa do 10. julija.

Porotno zasedanje prične v Gorici dne 22. junija t. l.

V vagon električnega tramvaja je v nedeljo zjutraj trčil na Verdijevem tekališču voz ognjegascsev, ki je z veliko hitrostjo pridrdral iz ul. Caserma. Ojè je prodrlo železno planko tramvaja in šipe so se razbile. K sreči ni nikdo sedel v tramvaju, sicer bi se imelo obžalovati človeško žrtev.

Živinski semjli. — Namestništvo je pooblastilo tukajšnji municipij, da sme dovoljevati semnje za govejo živino, ki so bili zaradi kužnih bolezni doslej prepovedani.

Prihodnji živinski semenj v Gorici bo 26. maja. t. l.

Iz goriške okolice.

g Občni zbor „Zveze slovenskih kolonov“ bo dne 28. maja ob 3. in pol popoldne v Vipolžah. Naši poverjeniki naj obvestijo o tem vse društvenike!

g Št. Andrež. Pojasnilo k dopisu. „Soči“ št. 54 iz Pistave pri Št. Andrežu. Prebivalstvo občine Št. Andrež se je v poslednjih desetletjih skoro podvojilo in še vedno raste. Enorazredna šola je postala trirazredna in cela duhovnija šteje danes nad 2000 duš, Št. Andrež sam okrog 1800. Duhovnik pa le — vedno — en sam. Ni čuda, da se je občina že leta 1904 obrnila s prošnjo do c. k. namestništva za zistemiziranje duhovnega pomočnika. Le to poslednje je stopilo v dogovor z mestnim magistratom v Gorici, h koji občini spada politično „Pristava“, da bi tudi on pripomogel, da navedenega zistemiziranja kooperature v Št. Andrežu, ker en sam duhovnik ne more več uspešno pastirovati. Kakor se je že naprej vedelo, je mestna občina vsako tozadevno podporo odklonila. Vsled tega je ministerstvo za u. in b. privolilo v ustanovitev kaplanije, če občina Št. Andrež vse stroške sama prevzame, ker verski zalog je prazen. Tako je ta zadeva zaspala in upanje za duhovnega pomočnika pri takih razmerah — za doledni čas izginilo.

Pred dobrim letom je tukajšnje obč. starešinstvo vložilo prošnjo —

potom preč. knezo-nadžkofijskega ordinarijata, da bi se tukajšnja kuracija spremenila v župnijo. Ministerstvo za uk in bogočastje je načeloma v to privolilo ter preč. knezo-nadžkof. Ordinarjatu naročilo, da sestavi tozadevno ustanovno pismo.

Ustanovno pismo naj izkaže natančno meje nove župnije Št. Andrež, po mogočnosti naj bi se meje politične občine ujemale z onimi, cerkvene občine.

To je dalo povod, da je mero-dajna oblast porabila to priliko — ter ukrenila potrebno, da se zgoraj omenjene meje cerkveno tako spremenijo, da bode tu in tam en gospodar zlasti, ker mestni magistrat daje matičnemu uradu v Št. Andrežu veliko dela, a odkloni vsako podporo. Sploh kjer sta dva gospodarja, tam je gotovo mnogokrat nadležno križanje. Tudi občina Št. Andrež je vsled tega mnogokrat škodo trpela. Take so razmere med Pristavci in Št. Andrežem. Pristavcu — dopisniku — je menda malo mar, kam spada cerkveno on in njegovi somišljeniki, kajti cerkev in duhovnika v Št. Andrežu poznajo komaj po imenu; sramujejo se — kakor se večkrat sliši — priti med naše ljudstvo; bolj jim ugaja mesto in mestjani. Tem poslednjim so tudi prisrbeli oz. pripustili prostor za šolo „Lege“, kamor se njih otroci lovijo, da postanejo pristni Goričani. Torej — — — se vstreže le njih želji, če se jih tudi cerkveno pripusti stolni cerkvi, kamor najraj zahajajo ob nedeljah in praznikih k službi božji? V Št. Andrež jih ni. Zadovoljni so z mestnim magistratom le tedaj, ko si izposlušajo od njega dovoljenje za javni ples; da kljubujejo cerkveni in občinski oblasti — v Št. Andrežu — češ — tu ukaže Gorica in ne vi Št. Andrežanje. Tako je — Pristavci — in ne kakor — napredni dopisnik vso zadevo zvito pripoveduje.

g Iz Št. Andreža. — France Kocijančič je prišel v soboto zvečer na političen kvartin k Petru. Kmalu se je začel usiljevati možem okoli mize in jel govoriti o žuljih, katere imamo kmetje. Prišteval je tudi sebe med kmete.) Nazoči kmet, ki je opazoval Kocijančičeve roke mu je zagodel: „H...“, kaj vi imate žuljave roke? Moje roke so žuljave, ne vaše, le pogledjte jih“ — in pomolil je Kocijančiču kot prst debele žulje pod nos! A je gledal Kocijančič. Navzoči pa so zagnali smeh, da je bilo kaj. Kakor se vidi, Kocijančiču ne pomagajo ne kmečki, ne gosposki „žulji“!

g Trnovo pri Gorici. — Gospod A. Gruđen (to pot kar direktno, ker si nočemo nakloniti očitanja od neke strani, da smo strahopetni) je potrdil v „Prim.“ od 5. t. m., da smo pisali neresnico. Povedal je, da je agitiral. Čudno se nam zdi, da se je čutil tako zadetega po našem dopisu. Napisal je v „Prim.“, ki je njegov zaščitnik, dolg dopis, v katerem se jezi, da ga nismo pustili v miru pri njegovem delu za lib. stranko. Mi nimamo proti njegovi osebi nič; omenili smo ga kot agitatorja, kar bi nam — ker je res — ne smel zameriti. Dalje se z g. G. ne bomo prerekali. Naši volilci že vejo, kaj jim je storiti. Konec.

g Smrna kosa. V torek zjutraj ob 5. uri je umrl v Št. Petru pri Gorici podžupan g. Jožef Bizjak v 38. letu svoje dobe, zapustivši bolno soprogo in 7 nedorastlih otrok. Pokojnik je bil naš somišljenik. N. p. v m.!

g Št. Florijan. Čitajte, ljudje! S skrajno brezobzirnostjo je naš župan pritislil preteklo nedeljo pravici klofuto na lice, z brezprimerno brezobzirnostjo je gazil in toptal občinski red, na brezprimeren način si je hotel osvojiti zopet moč in upliv v prvem volilnem razredu. V nedeljo se je doigralo

pri starešinstveni seji nekaj takega, kar mora do skrajnosti razburiti tudi najbolj mirne občinarje ter izzvati med njimi glasen in odločen protest. Za nedeljsko sejo so dobili starešini vabila s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev 3 udov za komisijo drž. zbor. volitev. 2. Radi plačila hudournika „Birše“. (Tako kozlarijo more zapisati le človek, ki ne zna slovenski. Županstvo vabi starešine na razgovor, koliko bojo plačali hudourniku. Mar misli očka župan dati hudourniku kako nagrado zato, da odnese iz občinskega urada, kar se je v v njem gnilega nabralo?) Konečno je stala na dnevnem redu še tretja točka — raznoterosti. Ko sta bili pri seji prva in druga točka izčrpani, vstane župan ter pove, da je dobila Dalmacija od vlade 4 milijone K podpore, a naša občina ni prejela ničesar, ker nimamo mož, ki bi se zato potegovali. Skrbeti se tedaj mora, da imenujemo nekaj častnih občanov, ki bodo pri vladi za nas delali, zato predlaga da se izvole dvorni svetnik Gabrijelčič, sodni svetnik Rutar, tržaški advokat Gregorin in upokojeni učitelj Koren za častne občane števerjanske občine. Sedaj nam bo šlo dobro. Števerjanci moramo odslej gledati na to, da nam vlada še hiš ne zasuje s kronami. Ti štirje gospodje imajo namreč pri vladi grozen upliv. Najmanj kar dosežejo je to, da se postavi na Dunaju nova tiskarna, ki bo tiskala bankovce po tisoč kron za nas Števerjance, ki imajo take častne občane. Gospod župan, pojdite se solit, ta je pa res malce preveč debela. Če bi povedali kaj takega kot klobasar v kaki družbi, kjer igrajo zelenega carja, bi morda bilo še primerno, a da predlagate pri starešinstveni seji izvolitev onih štirih gospodov za častne občane in pristavite, da nam bodo izposlovali državno podporo, je skrajna predrznost, ki ji kazni ne izostane. K tej stvari se bomo še vrnili. Za danes registriramo še to, da so se trije naši somišljeniki odstranili od seje v znak protesta proti županovemu zahrbtnemu predlogu ter se je nato izvršila izvolitev z 14 glasovi proti 3. Proti izvolitvi se vloži rekurz.

g Št. Florjan. — Naše županstvo je kazalo ob sestavi volilnih imenikov prav pridno svoje liberalne rožičke. Res neverjetno je, da pozna župan tako slabo našo občino, ko ji načeluje že čez 10 let. Napačnih hišnih številkar mrgoli v imeniku in naših pristašev je tudi izpuščenih lepo število. S tem, da je zamenjal hišne številke, bi bil sestavljallec imenika lahko odvezel kar okolu 50 volilcem, pristašem S. L. S. volivno pravico. Toda možiček se je vrezal, kajti poznamo ga dobro in smo zato stali na straži. Sedaj mora župan imenik popravljati in se pri tem kiselno držati. Kako hudo mu bo zelo na dan volitve, ko nas pride kar cela vojska, da oddamo glasove za našega vrliga Fona.

g Iz Brd. Predrznost in nesramnost liberalne stranke nam je bila še precej znana, vendar bi si ne bili nikoli mislili, da si upa ta stranka s svojima nelepima čednostima tako daleč. Liberalni stranki je s tem, da je postavila za kandidata Kocijančiča, pri nas odklenkalo. Briski koloni moramo iti v boj vsi kot eden mož, napeti moramo vse moči, da vržemo moža, ki je nastopal proti nam vedno in ob vsaki priliki. Zleti naj, kakor je dolg in tanek. Z geslom — proč z nasprotnikom kolonov, živjo naš Fon stopimo 13. julija vsi na volišče! K o l o n.

g Št. Andrež. — Skupina „J. S. Z.“ najuljudneje vabi vse tovariše člane k sestanku, ki bo v nedeljo 21. t. m. ob 10 in pol uri predpoludne v društvenih prostorih (župnišče). Vsi člani so naprošeni, da blagovolijo prinesiti s seboj članarsko knjižico. Odbor.

Iz ajdovskega okraja.

a Šmarje pri Ajdovščini. — V nedeljo, ko so se vračali šmarenski Orli domov iz Loga, napadel je neki liberalni divjak njih trobentača ter mu iztrgal trobento iz rok. Orli, zagledavši to, pritekli so trobentaču na pomoč ter iztrgali napadalca trobento. Ta je začel na to hudo razsajati ter hudo pretiti Orlom z nekim nevarnim orodjem. Ta prizor so opazovali izpred neke liberalne krčme nekateri šmarenski liberalni „olikanci“, psujoč na Orle in ploskajoč napadalca. Res lepa napredna „olika“ ta. Mi Orli pa povemo dotičnikom, da nas njihovo psovovanje nikakor ne bode ustrahovalo ter da pojdemo svojo začrtano pot naprej, ne menič se za vse liberalne psovke. Mi pustimo druge pri miru in ravno tako naj puste oni nas; drugače pa se bodemo znali že braniti.

Iz kanalskega okraja.

kl Smrtna kosa. Dne 11. t. m. ob 11. uri ponoči je v Gorenji vasi pri Kanalu umrla v 86. letu g. Dorotea Križnič, mati g. šolskega svetnika Štefana Križnič, ravnatelja c. kr. ženskega izobraževališča v Gorici.

V soboto popoldne pa se je vršil pogreb, ki je bil res veličansten. Pogreb je vodil preč. gosp. dekan Berlot ob asistenci dveh duhovnikov in dveh oo. kapucinov. Pogreba pa se je udeležila velika množica pogrebcev domačih in tujih. Iz Gorice je prišlo skazati zadujo čast pokojnici učiteljsko osebje c. kr. ženskega učiteljišča in c. kr. vadnic ter prav lepo število gojenk ženskega učiteljišča. Udeležili so se pogreba c. kr. uradniki iz Kanala, župan kanalski ter več drugih odličnih oseb kakor tudi veliko število domačega prebivalstva. Blagi pokojnici svetila večna luč, gosp. šol. svetniku Križničju pa in ostalim žalujočim naše iskreno sožalje.

kl Iz obmejnih hribov nad Kanalom. Stolpa na Matajurju ni več. Od nedelje t. j. 30. aprila ga pogrešamo. Najbrže je že zopet tresčilo vanj. Bil je iz rezanega kamna trdno sezidan pa je vsejedno komaj deset let vključoval naravnim silam. Nekam čuden je zdaj pogled na Matajur. Takoj spozna oko, da mu nekaj manjka.

Delo na novih cestah, tako na spodnji ob Idriji kakor tudi na zgornji proti Marijinem Celju, urno napreduje. Delavec se toliko oglašja, da ne morejo niti vsi dobiti dela. Prihajajo od vseh strani. Da je med njimi tudi veliko takih, ki le zato štiri ali pet dni med tednom delajo, da potem tri dni pijančujejo, ni mi treba posebej omenjati.

V noči od sobote do nedeljo je skušal nekdo vlomiti v marijino celjsko cerkev skozi vrata zakristije. Hvala Bogu, ni se mu posrečilo. Je sicer preluknjal vrata, odpahnil spodnji zapah in tudi ključavnico poškodoval, a notri le ni prišel. Držal je še zgornji zapah. Zdi se pa, da je bil najbrže pri svojem delu moten, kajti drugače ni verjetno, da bi bil opustil začeto delo, ko je bil vendar že blizu svojega cilja.

Vrtačanje bi radi svojo na pol podrto cerkvico sv. Genderce popravili, a se (skoraj) boje stroškov. Nobeno čudo. Pomisliti je treba, da je vseh ognjev v Vrtači s Kobalarjem vred le 9. Izmed teh je par posestnikov tako ubogih, da ne bodo mogli sploh nič prispevati. Zato vi vsi p. n. hribolazci, ki radi obiskujete hrib sv. Genderce, požurite se in pomagajte jim, da se vam ne bo treba več spodtikati nad napol podrto cerkvico. Pa tudi od drugih oseb kaj radi sprejmejo pomoč.

Bojimo se tudi letos slabe letine. Toča nas je že obiskala. Zdaj, ko sadje

cvete, skoraj neprestano dežuje, tako, da nekateri trde, da je za letos sadje že dozorelo. Setev si le malo pomaga, ker nima potrebne toplote. Bog nam pomagaj!

Oh, volitev se vsi bojimo! Sicer smo po večini v taboru S. L. S., pa vendar ne hodimo kaj radi tako pogostoma volit. Vajeni smo mirnega življenja. Ob volitvah se pa duhovi razburjajo. Zato nam volitve nič kaj ne dopadajo. Volit pa pojdemo, če tudi ne radi, ker vemo zakaj se gre in ker vemo, da je to naša dolžnost.

kl Lokovec. — V „Primorcu“ št. 17 je zagledal beli dan dopis iz Lokovca, ki vsebuje toliko laži, kolikor ima besed.

Ne bi odgovarjal, kajti zdi se mi skoraj pod čast odgovarjati takim dopisom, toda ker hoče ta „Primorčev“ velikan zasmehovati naše županstvo in starešinstvo, hočem vendar resnici na ljubo odgovoriti, da ne bo slovenska javnost mislila napačno. Torej poglejmo dopisnika, kako mu tuga napolnjuje srce, ko se take strašanske krivice gode Lokovčanom pod sedanjim županstvom. In čuj, dragi čitafelj, kaj se vse ne zmisli ta lažnjivi „kljukec“. Pravi namreč, da se mu čudno dozdeva, da ali se spodobi v mrtvašnici, nahajajoči se na pokopališču, kjer so naši ranjki položeni k večnemu počitku, imeti obč. pisarno. O ubogi revček, pomilujem te, da imaš tako zmešane možgane, da kaj takega pišeš v najbolj napreden časopis na Gorškem Glej, kako gre to lepo skupaj: mirodvor pa mrtvašnica. Ali so v mrtvašnici pokopani mrličji? Ali se ti v glavi meša? Kje je v Lokovcu mrtvašnica? Mogoče v tvoji zaspani glavi. Tvoje možgane si zakopal v lokovško mrtvašnico. Glede mrtvašnice je namreč stvar tale: Ko so napravljali načrt za novo pokopališče, so obenem napravili na zahtevo c. kr. okr. glavarstva tudi načrt za mrtvašnico, toda prenašali so jo kakor mačka mlade. Napravili so tudi že temelj za njo ravno na sredi pokopališča pri zidu, kjer bi bila na pravem mestu. Ali ko je bil Winkler za župana, se je temelj razdrl. In napravila se je na sedanjem mestu večja stavba s 3 sobami, kakih 5 metrov od cerkve proč. To poslopje je last cerkve in je napravljeno za cerkveno shrambo.

To torej ni mrtvašnica, kakor se to sanja „Primorčevemu“ velikanu s plesnjivimi možgani, kajti c. kr. okr. glavarstvo je l. 1904 prepovedalo zidati mrtvašnico skupaj s cerkveno stavbo, in l. 1910 je izrecno zaukazalo, da se mora zidati mrtvašnica, ker drugače jo bo zidalo glavarstvo. Tudi je v postavi prepovedano imeti iz zdravstvenih ozirov mrtvašnico skupaj z drugim poslopijem. Kdo je kriv, da se bo morala zidati nova mrtvašnica? Taka je toraj stvar. Voda je prišla in nesla dopisnikove možgane v „Primorčeve“ in golobčki so prišli ter so ostanke popikali. Dopisnik se obrača na g. župana, naj za božjo voljo odpravi obč. pisarno proč iz cerkvenega poslopja. — Rad bi vedel, komu je na škodo, ako je obč. pisarna pri cerkvi, ko vendar vsak občan, kadar ima kaj opraviti pri županstvu, to lahko v nedeljo opravi, in mu ni treba hoditi na dom g. župana. Ali ni to velika korist za občinarje? Kje si bil dopisnik prej, ko je bila obč. pisarna v krčmi, kjer se je denar zapravljal in kjer se je neštetokrat celo starašine napadale. Takrat si bil dopisnik v deveti deželi in si študiral, da je človek iz opice prišel. Kaj ne? (Saj človek bi kmalu verjel, da taki, kot je ta dopisnik, res izvirajo iz opice.)

Takrat, ko se je samo par metrov od pokopališča plesalo, na boben ropotalo, takrat se je delala čast mrtvim, (seveda po indijansko,) takrat še niso bili položeni k večnemu počitku.

Dalje mu ne ugaja obč. obhodnik. Pravi, da ne zna ne čitati ne pisati in tudi da od hiše do hiše hoditi ne zna.

Cenj. učiteljstvo, primi dopisnika za ušesa, glej kako spričevalo ti je dal. Sicer pa je to javna laž, kajti naš obhodnik je vrlo nadarjen in zna prav dobro čitati in pisati. Ako ne zna od hiše do hiše hoditi, bi bilo dobro, cenj. dopisnik, da bi ti najel onega ponočnega skakljača, da ga nauči hoditi od hiše do hiše. Stori bo dobro delo, mesto da hodi po noči okrog kakor kakšna sova, saj že škinkovci na kakšni stari hruški čivkajo o njem —!

Dopisnik hotel si osramotiti županstvo, toda osramotil si samega sebe, kajti na čelo si si pritisnil pečat javnega lažnika. Saj te dobro poznamo, kje se skrivaš zahrbtnež in zgago delaš. Lokovčani obrnite hrbet svojim sramotilcem, liberalnim zgagarjem.

Oklenite se S. L. S., ki je edina prava kmečka ljudska stranka, ki dela za ljudsko omiko in prosveto.

Liberalna pa ne more nič drugega pokazati kot svoj sramotni propad povesod.

O „Primorec“, tolažnik, svetni duh, usmili se liberalnih uh'.

Eden izmed 1484 Lokovčanov.

kl Iz Kanala. — (Pristop k prvemu sv. obhajalu!

Ko človek gleda spremembe v naravi, nehote se ga polasti neka nadzemeljska miloba. Vse se veseli, vse raduje. Od vseh krajev neizmernega veseljnega stvarstva odmeva hvala in čast Vsegamogočnemu. Duša človeška potrebuje pomoči, da ne omahne na poti, ki nas pelje v presveta nebesa.

V kanalski župniji je nastopilo novo življenje. V kljub naravni lepoti se je med ljudstvo razvilo tudi duševno obzorje.

Starodavna „kanalska župnija“ kako lep in krasen praznik si praznovala dne 7. maja, ki se zove: „Otroški praznik“

Naš skrbni, v obče spoštovani veleprečastiti gos. dekan in neutrudljivi č. gos. podružnik potrudila sta se tako, da sta pripravila mlade otročiče za prvi pristop k sv. obhajilu. Tu mi pridejo v spomin besede našega gos. J. Kristusa: „Pustite otročiče h meni priti“. Dasi-ravno pojo kanalski zvonovi le eno in isto pesem, privabili so mnogo pobožnega ljudstva v cerkev, med katerim se je videlo tudi stariše teh nedolžnih in srečnih otrok. Prihajale so deklíce v belih oblekah z venčki na glavi, v desnici knjižico, v levici svečo, na kateri je cvetela lilija v znamenje nedolžnosti; tudi dečki niso zaostali. Srce pa je bilo polno ljubezni do ljubelega Jezusa. Kedo ne bi gledal z veseljem te nežne angeljčke v človeški podobi. Med sv. mašo je bil prejem sv. obhajila.

Veleprečastiti gos. dekan pozdravil jih je z besedami: „Hvaljen bodi J. K. v zakramentu presvetega rešnjega telesa“. Nato jim je napravil vsopdbuden govor. Po tem so pristopili srečni povabljenici h mizi Gospodovi z dostojno pobožnostjo Nepopisna radost in sveto veselje je odsevalo iz nedolžnih oči. Bilo jih je približno 150.

Dolžnost imamo se srčno zahvaliti veleprečastiti duhovščini, našemu preč. gos. dekanu kakor tudi č. gos. podružniku za njiju trud in požrtovalnost.

Slednjič naj mi bode dovoljeno povedati sledeči vzgled: „Leta 1812. povabil je mogočni francoski cesar Napoleon I. svoje prve generale tri dni pred bitko na obed. Napoleon bil je pri tem obedu ves zamišljen in otožen. Eden njegovih najstarejših generalov se ga predrzne vprašati. „Veličanstvo! ali ste bili kedaj prav vesel v dnevih vašega preteklega življenja“. Mogočni cesar je junaško odgovoril **Ja**. Spominjam se, da sem bil eden dan prav vesel, ne prej, ne poslej nikoli več tako kakor isti **dan**, ko

sem pristopil k prvemu sv. obhajilu.

kl Znani fabrikant ponarejenega donarja Anton Gabrijelčič z Anhovega, o katerem smo uže večkrat poročali, da se bavi s to prepovedano obrtjo, je bil te dni aretiran v restavraciji „Tri krone“ v Gorici. Pri njem so našli dve ponarejeni kroni. Na gobji pa ima še eno tožbo zaradi te prepovedane obrti.

Iz tolminskega okraja.

t Čitajte, vollol na Tolminskem!

Vrtovec je bogat trgovec, ob enem pa razmeroma še mlad in zdrav, začasno upokojen ljudski učitelj. Torej začasno upokojen učitelj je Vrtovec. A ta začasni pokoj traja uže celo vrsto let. In Vrtovec ni bolan, zdrav je, hvala Bogu! A učiteljska plača mu teče vseeno! Koncem meseca ta mož hladnokrvno pograbi svitile kronce, katere morajo skupaj spravljati kmetje tolminskega glavarstva! Vidite, volilci, za koga morate plačevati? Potem ni nobeno čudo, ako so šolske doklade na Tolminskem tako velike, če morate plačevati razmeroma še mlade, zdrave učitelje, ki ne učijo, a bi lahko še celo vrsto let učili! Če bi bilo kaj resnične ljubezni za tolminskega kmeta v mladem, plačanem a ne uslužbenem učitelju Vrtovcu, bi le ta rekel: „Srce me boli, ker vlečem plačo za učenje, katerega ne izvršujem. Zato, da olajšam veliko šolsko breme, katerega morajo nositi tolminski kmetje, se odpovedujem plači, katere ne zaslužim in bom delal na vse načine, da se šolske doklade nižajo“. — A tega Vrtovec ni storil in še vedno vleče povsem hladnokrvno koncem meseca krvave žulje tolminskega ljudstva. Vidite volilci! Taki možje se vam usiljujejo! In potem se upajo taki možje farbat o visokih šolskih dokladah na Tolminskem! Za učiteljevanje je upokojen, za kandidiranje in politično hujskanje pa ni upokojen! Ej, ga bodo uže upokojili 13. junija!

t „Nella patria del Rosetti“...

Komu ni znana ta ultralaška, Slovence žaleča pesem? Slovenci si zamašimo ušesa, ko jo slišimo in vzbudi se v nas gnjev in srd do tistih, ki jo prepevajo. Čujte pa, kaj je naredil liberalni kandidat Vrtovec pred letom in dnem! Ta slovenski „radikalec“ je peljal na svojem vozu proti Tolminu gručo Italijanov, ki so se škandalozno obnašali in predrzno in izzivalno peli „Nella patria del Rosetti“. Zgrazali so se tolminski Slovenci. Le nekdo se je smejal, in ta je bil liberalni kandidat Vrtovec, ki je zadovoljno poganjal žival. Ni imel grajalne besede in sicer zato, ker so ti Italijanissimi pri njem stanovali in mu mošnjiček polnili. Takrat se ta tolminski junak ni čutil prav nič Slovenca in je smehljaje vozil po Tolminu laške „Maramote“. Sedaj pa se usiljuje slovenskim volilcem v hribih za poslanca! Volilci v hribih ga pošljejo dne 13. junija vozit „Maramote“.

Evviva Vertovitz!

t Poroka. — 15. t. m. sta se poročila pri Sv. Luciji gospodična Marija Golja in Anton Leban. Bila je lepa slovesnost združena s Šmarnicami. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova z nebes!

t Od Sv. Lucije. Novoporočencema Antonu in Mariji Leban, ki sta poslala iz Ljubljane za naš Šmarnični oltar dve prekrasni sveči, se popisani iskreno zahvaljujem.

Župnik Jož. Fabijan.

t Himen. — Poročil se je dne 15. maja v Dol. Trebuši g. Filip Podgornik, učitelj v Gor. Trebuši z g. Maričko Lapažna, veleposestnikova v „Obлаzu“. Želimo, da vedno bila jima sreča mila, pomlad ljubezni nikdar ne minila!

N. pr. primorski list v Gorici.

Sn slišu prajt n sn brau da se u kantera za poslanca na Duni vrtuc s tmina, tist bizjoniran učikl ka jema btego. Gi poznam zatu k je biu zemenju nkrat marajno in l . . . ki je hadu akul dragentiral*) za sé pa je šu skuz klubuk u blatu. Sma bral da je Štrekelj falju vrata na Duni zatu ostane sada dama letas; ke pa de! Vrata je vrati padobna, lahka falš! Pa marajma na razločt ad l . . . ta je ana velika reč od falejna. Vrtuca nečema za poslanca. Naj astane dama da se u naušu vrata razločt an naj predaja svoja karta in plajbezne ampa še bisk. Se mu nisem fušen vrtucu, ga mam rad zatu mu svetujem: šparaj naje n pa čevlje in sapa za zadnja ura — poslanec še taku nauš nkol ti vrtuc! T ku t pačem k sn toj prjatu. Sada pa zbogom! nič ne zamir!

*) drgentinat.

LISTEK.

Marx-ov nauk o delu in veljavi.

„Teško ti je udarjati proti ostnom“ — tako je govoril Gospod sv. Pavlu, ko je ta še globoko tičal v judaizmu. Prav te besede pa smemo po pravici obrniti na nekatere katoliške sociologe, ki tičijo še globoko v kapitalizmu. Navadili smo se kapitalističnemu življenju in delovanju tako, da mislimo, da je krščansko, sveto in večnoveljavno, kar je pa v svojem bistvu pravzaprav le oderuštvo. Teško se nam zdi zapustiti staro strujo, ki se je v teku več stoletij prilagodila človeškemu življenju, da je v njej vsaj za nekatere sloje dobro biti. Da bi se zdramili iz spanja, poslal nam je Gospod že razne kazni. Mej te kazni, ki jih je božja previdnost izbrala, je po mnenju najboljših krščanskih sociologov na pr. Vogelsanga, Hohoffa in dr. prištevati tudi socializem. Vogelsang imenuje v svojih spisih¹⁾ na več mestih socialno demokracijo pravično kazen božjo za grehe krščanske družbe.

Ali smo se pa poboljšali? Mesto da bi šli v se in začeli premišljevatí ostro logiko velikega božjega biča, ki mu je ime: Dr. Karel Marx, skušamo si pomagati z raznimi ugovori, ki jih ponavlja dan za dnem kapitalistični liberalizem. Pri tem vidimc še, da pobijajo nekateri Marxa, ko ga niti ne poznajo. Mesto da bi govorili o veljavi, pišejo o rabni vrednosti in o cenah in dokazujejo, kako se cene na trgu ravna po količini dela, ampak tudi po drugih okolnostih. Tako Cathrein in A. Weiss v svojih spisih in sociologijah. Povsem krivo presoja to vprašanje tudi „Cas“ I. 1911 v članku: Opombe k teoriji o delu in veljavi.

Po Marx-u je treba dobro razločevati pojme: Vrednost, veljava, cena, blago in predmet. O tem je bilo obširno čitati v „Času“ 1911 v članku: Marxov nauk o delu in veljavi. Drugače je vse naše pisarenje prazno in dobri stvari več škoduje ko koristi. Vogelsang imenuje na več mestih Marxovo knjigo: Das Kapital v socialnem oziru apoloģijo katoliškega nauka sv. očetov, apoloģijo školastike in kanoničnega prava. Tako tudi drugi pisatelji na pr. Ratzinger (Die Volkswirtschaft in ihren sittlichen Grundlagen 1881), prof. F. K. Funk (Geschichte des kirchlichen Zinsverbotes 1876), Hohoff (Die Bedeutung der Marxschen Kapitalkritik 1908) i. t. d. Po mojem mnenju je to vprašanje velike važnosti. Prepričan sem, da tiči prav v tem tista točka, radi katere ne morejo krščansko-socialne stranke naprej. Ako ne razumemo Marx-ovega nauka o delu in veljavi ne moremo razumeti tudi idealnega cerkvenega nauka o obrestovanju in oderuštvi. Bodí dovoljeno napisatitu par opomb k omenjenim opombam v „Času“ I. t. I. Prav bi bilo, ko bi se k temu vprašanju oglasili tudi drugi.

„Cas“ se sklicuje proti Marx-u na Bernsteina in Tugan-Baranowskega, ki imata

¹⁾ „Die sozialen Lehren des Freiherrn Karl von Vogelsang“ 1894 in „Zins und Wucher“.

Iz bovškega okraja.

b **Z Bovškega.** — Ljudstvo na Bovškem norce brije iz kandidature liberalnega Vrtočca. Pravijo, da je postavila liberalna stranka Vrtočca za kandidata kot strašilo, ki odžene od liberalne stranke še tistih par treznih mož, ki se prištevajo med liberalce. Učitelja Vrtočca pa ne bode ljudstvo na Bovškem volilo. Veliko nevoljo med liberalci je vzbudila na Bovškem vest, da kandidira proti dr. Gregorčiču taka politična ničla kakor je Vrtovec. Vrtovec je bil uže večkrat liberalni kandidat, a vsakokrat je odnesla z političnega bojišča liberalna stranka razbito glavo, ko je z njim poskušala srečo. Tako bo tudi sedaj. Kaj bo revček Vrtovec proti našemu dr. Gregorčiču! Skrit naj se gre! Naš je in ostane dr. Gregorčič!

Iz kornenskega okraja.

km **Iz Temnice.** — Vsled dopisa iz Temnice, v „Primorski list“ št. 19 glede vravnave in razdelitve plače našega prečastitega g. vikarja. Podpisani izjavljam, da želim našemu sedanjemu sl. županstvu in starešinstvu, bolj srečne vspehe kakor sem jih jaz doživel v prejšnjem starem županstvu, in to v korist naše občine in pa prečastitega g. vikarja.

Na izraz dopisnika, da sem jaz hujskal manjše posestnike proti pristojbinam našega gospoda vikarja, je popolnoma gola neresnica. Ako mi dopisnik to dokaže vdobi groš; ako se hoče dopisnik še nadalje z menoj v javnosti pričkatí, pripravljem sem na nadaljni in podrobni odgovor, toda le proti podpisu dopisnika.

Pahor Jožef.

km **Iz Temnice.** Sliši se, da v nedeljo, dne 21. t. m. bo tukaj volilni shod socialnih demokratov. In res! Po naključbi mi je prišel v roke plakat, na katerem predstavljajo za kandidata nekega Kopača. Mi pa pravimo, da Kopača zdaj nimamo potrebo, ker smo skopali skoraj vse. Tisti socijalisti, katerih je en par, pa da nimajo skoraj nič za kopati.

Na plakatu je tiskano, da vera je privatna stvar, vsak naj si versko vprašanje reši po svoji vesti. V politiko naj se vera ne vlačí.

Zdaj vidimo, kakšne misli imajo taki ljudje! Pri nas mislim, vdobijo malo kruha, taki možje, če ravno zdaj na plakatih gradove obetajo. Toraj volilci! Dne 13. junija oddajte svoj glas vsi za kandidata S. L. S. našega domačina dr. H. Štepančiča in ne dajte se od takih ljudi premošiti.

km **Z Vojshece.** — Uno nedeljo imeli smo prvo sv. obhajilo odraslih otrok. Bilo je prav lepo, ali še lepše se nam obeta, ko bo prvo sv. obhajilo malih otrok, tretjega in četrtega šolskega leta. S cveticami opletene sveče darovali so otroci na altar rožni Devici Mariji.

Lepe „Šmarnice“ imamo vsak večer. Lepo berilo z naukom in prav lepo petje naših deklet privabi polno ljudi. Pojejo dekleta odrasčena in šolska. Pri litanijah vsak večer drugi odpev. Cerkev je, malo da ne, vedno polna. Bog in Marija daj, da bi to obrodilo obilen sad in da bi se mladina vedno držala imejitnega pregovora:

„Mladine najlepša lepota je tá: nedolžnost, ponižnost, dobrota srcá!“

km **Iz Tomačevce.** — Dne 10. maja se je vršil pogreb krčmarice Ane Ščuka iz Tomačevce. Bila je žena dobrega in usmiljenega srca. Zapustila je edino hčer staro 22. let. Vaščani in sorodniki so jo spremili v obilem številu k pogrebu. N. p. v. m.

Iz sežanskega okraja.

s **S Krasa.** Župan Vran, kakšen mož in kakšen župan je to? S Krasa nam pišejo: Prvi pogoj v človeškem življenju je značajnost. Značajan mož pa ne sme nikdar prelomiti svoje besede. Tega načela se menda Vran ne drži.

Gospod Vran se je nekoliko dni pred shodom v Štanjelu takole izrazil Onemu frdamanemu Gabrščku iz Gorice jo moram pokazati, ker me je o priliki zadnjih volitev zaradi mojega nastopa, kot agitator za agrarno stranko, na presurov način napadal; tako ga imam v želodcu, da bode m letos nasprotoval vsakemu kandidatu kojega bo on podpiral.

Je li držal Vran to besedo? Mi, kateri smo slišali iz njegovih ust zgoraj navedeno izjavo, smo kar strmeli, ko smo videli malo dni potem na shodu v Štanjelu našega brihtnega Vrana skupaj z svojim prijateljem Gabrščkom in ko smo slišali, kako sta se složno ogrevala za istega kandidata.

Gospodu županu Vranu bi svetovali naj skrbi rajši bolj za svoje županske posle in naj prepusti kraško politiko drugim. Saj ve dobro, da niti v lastni občini nima zaradi svojega pretirano liberalnega duha nikake trdne zaslombe, posebno pa v zadnjem času, ker je izposloval od starešinstva baje neki v zakonu ne povsem vtemeljeni sklep glede zidanja nove šole v Utovljah in sicer na temelju nekega z občinarji napravljene čudnega zapisnika, o kojem trdijo mnogoteri občinarji, da niso vedeli kaj so podpisali.

Dva poštena občinarja sta ga vprašala nedavno od tega nekega dne zjutraj predno sta odšla v Gorico, je li predložil pritožbo glede šole v Utovljah vže deželnemu odboru. On jima je odgovoril, da ja in naj gresta le v Gorico poprašat, zakaj je ne rešijo. Kdo bi ne bil veroval županu! Moža sta odšla v Gorico. Ali glej vražjega Vrana! Na stopnicah deželnega odbora srečata možakarja lastnega župana, koji jim je v njuno veliko začudenje v videči zadregi, da se neresnica razkrije, rekel: Vesta kaj, sedaj vama moram pa vže resnico povedati, da imam dotično pritožbo še doma! Moža sta mu seveda tudi povedala, kar je zaslužil, ker ju je imel za norca, po vrhu jima je moral pa — če tudi ne rad — plačati vse stroške nepotrebne in od njega povzročene potovanja v Gorico. Tako je poravnal župan Vran, ki se sicer tako šopiri, uradno neresnico.

Še nekaj! Po Krasu se govori, da bo moral plačati župan Vran 300 K in nevedo še koliko stroškov. Zakaj? Neka tvrdka je tožila županstvo v Tomaju za 300 K zaradi naprave načrta za napajališče v Grahovembrodu. Dasi dolg ne obstoji, je bila tožena občina dne 7. t. m. pri sodniji v Sežani obsojena v plačilo. Kako pa to? Politikujoči župan Vran je narok za mudil, vsled česar je bila nedolžna občina kontumacirana. Kam se zagazi, če se ima od volilnega agitiranja razburjeno glavo.

Iz korminskega okraja.

Podpora. Deželni odbor je dal sto kron podpore za mostič čez Kožbanšček, ki ga je dal napraviti župnik Plesničar. Bodí na tem mestu izrečena zahvala dež. odboru, ker dotični most je bil res potreben: zdaj lahko pridejo ljudje iz Plavi v Kožbano tudi ob največji povodnji; tudi se ni bati šolarjem onstran Kožbanščka, da jih voda odnese; in Slapničanom ne bo treba ob hodeurnih nedeljah le oddaleč gledati — farno cerkev...

V Gor. Trebuši je bil izvoljen županom g. Štefan Gruden, cerkveni ključar. „Primorec“ se jezi nad to zmago. Naj se le potolaži in naj bo prepričan, da v Gor. Trebuši ni liberalcev, „Sočinih“ pajdašev! — Za volitve ni posebnega zanimanja. Saj tudi ni treba. Ali naj gredo volit ljudje Vrtočca, kateri bi — v slučaju, da je izvoljen — gotovo zgrešil vrata v parlamentu. Vsak trezen liberalcec je zato v zadregi, ali bi šel volit ali ne, ker je postavila stranka takega „botegarja“ proti dr. Gregorčiču. Ali bi ne bil vsak drugi tolminski kmet ravno tako sposoben ali vsaj neslabši od njega?

t **V Bačl pri Sv Luciji** je bil pretečeno nedeljo shod, katerega je priredila „Prometna zveza katoliško mislečih železničarjev“. Shod je bil dobro obiskan in se je vršil v redu. Prvi je govoril g. Koleša, predsednik prometne zveze za Ljubljano. Povedal je, da je bila prometna zveza ustanovljena v juliju 1900 in kako se je iz skromnega začetka razvilo mogočno društvo, katero zdaj šteje tisoče članov. Pojasnil je delovanje drž. poslancev K. L. S. v korist železničarjev in omenil še posebej trud gg. Gostinčarja in Žitnika. Opisal je tudi nasprotovanje socijalno-demokratičnih drž. poslancev in opomnil, da ti delavca le toliko časa poznajo, dokler pridno plačuje in jim služi, kadar pa on v potrebi zahteva podporo, katera mu tiče, ga ne poznajo več, pokažejo mu vrata. V potrdilo tega je navedel resnične dogodke iz življenja socijalno-demokratičnih železničarjev. Prečital je letno poročilo prometne zveze, katera obsega vse avstrijske narode in pozivlja one, ki še niso člani, da pristopijo. Prometna zveza je ustanovljena na krščanski podlagi in ljubezen veže nje člane; raditega njim socijalno-demokrati niti prijaznega pogleda ne privošči.

Drugi govornik je bil preč. g. deželni poslanec in župnik v Gorjah Piber. Pojasnil je splošen političen položaj v Avstriji, prišel na socijalno demokracijo in pojasnil vrednost reka: „Vera je za sebna zadeva.“ Okrtačal je precej dobro socijalno-demokrate in pozval navzoče, da naj nastopajo proti brezozirnim liberalcem in socijalno-demokratom, brezozirno toliko časa, dokler ne bo njih terorizem vničen.

Iz kobariškega okraja.

kbd **Vrsno.** — Naša občina ima izredno čast, da je dala „Slovenski Ljudski Stranki“ na Goriškem političnega voditelja v osebi veleč. g. dr. A. Gregorčiča. Vrsenci smo ponosni na to, in ob vsakokratni volitvi, ko se gre za to, da se postavi našega rojeka na odlično mesto narodnega zastopnika z veseljem hitimo tudi mi na voliše in po svojih skromnih močeh pripomoremo do izvolitve. Tako se zgodi tudi pri prihodnjih državnoborskih volitvah. Vsi pojdemo na voliše za našega rojaka duhovnika in dobrega narodnjaka dr. A. Gregorčiča. Od tega nas nobena sila, ne leva, ne desna, ne odvrne. Da bi nam nebo naklonilo mnogo, mnogo takih duhovnikov, rodoljubov in značajev, in pa tudi mnogo, mnogo takih delavcev za blagor slovenskega ljudstva. Vse drugače bi bilo na Slovenskem. Zato pa, da se našemu rojaku hvaležnega skazemo za obilne dobrote, ki nam jih je pridobil, pojdemo 13. junija vsi na voliše zanj!

kb **Izpod Erna.** — Nekateri kobariški magnati, znanci in prijatelji velikega liberalnega komedijanta v Gorici, pridušujejo naše kmete, naj bi volili za poslanca liberalnega Vrtočca. Naši kmetje pa jim bodo pokazali fige in volili bodo po svojem prepričanju. Tako je prav. Sadje pri nas je v najlepšem cvetu, trava prav dobro kaže.

Razpis dražbe.

Občina Grahovo — politični okraj Tolmin — razpisuje tem potom gradnjo občinskega vodovoda v Grantu na podlagi projekta izdelanega po c. kr. melioracijskem uradu v Trstu.

Gradnja je proračunjena na kron 5,679-67, in se bo oddala na podlagi enotnih v proračunu navedenih cen.

Načrti, proračun, kakor tudi splošni in posebni stavbeni pogoji so na ogled v občinski pisarni ob uradnih urah.

Pismena ponudbe z varščino v znesku 300 kron v denarju ali pupilarno varnih vrednostnih listinah so doposlati podpisanemu občinskemu uradu najkasneje do 10. junija t. l. Občina si pridržuje popolno prosto sklepanje o sprejetju ali odklonitvi ponudb.

Izid dražbe naznani se ponudnikom tekom 14 dni.

OBČINSKI URAD

Grahovo, 11. maja 1911.

AND. MOČNIK, župan.

Nova trgovina z železnino

Pinter & Lenard

v Gorici v Raštelju št. 7

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči sledilnike in vse v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača. Cenj. občinstvu se toplo priporoča

Pinter & Lenard.

Zanesljivo stara domača in največja slov. tvrdka v GORICI samo

v Gosposki ulici števil. 25 v hiši g. Kuštrina.

Birmanska darila

dobite najcenejše in najfinejše po tovarniških cenah vsled velike zaloge, na primer: Niklasto uro za 4 K; srebrno uro za 7-50 K; zlate damske ure za 20 K; za gospode 40 K; zlate in srebrne verižice vseh vrst. — Poleg cenejšega blaga imam vedno v zalogi tudi najfinejše svetovno znano žvicarsko blago n. pr. „Schaffhausner zenith omega“ s posebno precizijskim kolesjem po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane. Garantirano zanesljive v vseh legah in temperaturah, Za takšne ure dajem večletno jamstvo.

sicer nasproti sodobnim socialistom v marsičem prav, a ne segata Marx-u niti do kolen. Pisatelj teh vrstic je o kantovski konfuznosti Tugan-Baranowskega obširno pisal v „Času“ 1909 str. 469. Glede tega učenjaka je vsaka beseda odveč. Iz njegovih zadnjih spisov je razvidno, da bi rad Marx-ove pridobitve porabil za novo teorijo na podlagi Kantove zmote, pa se mož le smeši. V bistvu trdi isto, kar Marx in imenuje knjigo „Das Kapital“ največje in najgenjalnejše delo druge polovice 19. stoletja²⁾. Glede Bernsteinovih izvajanj nasproti Marx-u velja isto. Oba zamenjujeta pojme vrednost, veljava in cena. O takih pisateljih, kakor je Tugan-Baranowsky, kliče Hohoff: „Proč od Kanta, ako hočete sploh kaj spoznati!“³⁾ Tudi mnogo katoliških sociologov se v tem oziru moti. Celó v izvrstnem časopisu „Monatschrift für christliche Sozialreform“ ni več srebrnočistega nauka pokojnega Vogelsang-a. Pred nami ležijo njegove knjige, iz katerih veje sveži krščanski duh in ki zaslužijo, da jih vsakdo, ki se bavi se socialnim vprašanjem, dobro prouči.

Marx-ov nauk glede dela in veljave ni sofizem, ni zvijača, ampak zakon narave. Zastonj se je sklicevati na Tugan-Baranowskega, ki pravi, „da zamenjujemo stvari zato, ker imajo rabno vrednost in da jih cenimo tudi po rabni vrednosti“. Na to odgovarjamo, da Marx ne govori e stvarih in predmetih ampak o „blagu“, ki je že pri izdelovanju v tvornici namenjeno za druge potom menjavne pogodbe. To je vse kaj drugega! Priznamo radi, da se dobe stvari, ki so nam zelo pri srci in ki bi jih po nobeni ceni ne oddali ali oddali le po izredno visoki ceni, ki ni v nobeni primeri z delom, ki je bilo potrebno za izdelanje dotičnega predmeta. Izkušnja se prav večkrat ne vjemlje z zakonom. To se godi več ali manj sè vsemi zakoni. Priznamo tudi radi, da se blago menjuje radi rabne vrednosti,

a vpraša se, po čem se primenjavanju blago meri? Rabna vrednost se zahteva za vsako blago enako in zato primenjavanju nič ne izda, ker se poravnava. Vse rabne vrednosti so enako opravičene, kakor so vsa dela, ki bi proizvajajo in vsi stanovi enako opravičeni. Mi potrebujemo sukno, pa potrebujemo tudi usnje, oboje je enako opravičeno⁴⁾. Vpraša se le, koliko sukna velja usnja? Po čem naj se to meri? Da se to ne meri po rabni vrednosti, naj pojasni dvoje zgledov! Voda ima gotovo mej vsemi božjimi stvarmi največjo rabno vrednost. Vprašamo pa, kako veljavo ima voda? Za nas, ki je imamo pri rokah, kolikor hočemo, prav nobene! Vse drugače je v krajih, kjer nimajo vode na pr. ob času suše, ko jo morajo voziti iz daljnih krajev ali v mestih, kjer morajo napravljati drage vodovode. Tu ima voda veljavo, ki se meri edino-le po delu, ki je za dobavo vode potrebno. Isto velja tudi o zraku, ki je gotovo največje rabne vrednosti. Ta zgleda sta jasna in ne opravi protinjima noben ugovor nič. Izjeme so kajpada tudi, a te izjeme potrjujejo pravilo. Ko so na pr. na Angležkem vpeljali tkalni stroj na paro, je delavec napravil v istem času dvakrat toliko izdelkov, ko prej⁵⁾. Teh izdelkov veljava in dosledno tudi cena pa je pala na polovico. Veljava se torej praviloma meri po delu. Rabna vrednost je praviloma le pogoj veljave. Priznamo pa radi, da se na trgu določajo cene po raznih okoliščinah, ki nimajo z veljavo prav nič opraviti. Od tod jok in stok ubogega ljudstva, ki mora blago preplačevati, od tod preklinjevanje proti krščenim in nekrščenim oderuhom, ki se poslužujejo raznih priložnosti in pretvez, da izsesujejo kri kmetu in delavcu. Le vprašajte kmeta ali delavca, ki ima zdrav razum, po čem bi se morala prav za prav meriti veljava in dosledno tudi cena in odgovoril vam bo: Po delu!⁶⁾

(Dalje pride.)

²⁾ Der moderne Sozialismus in seiner gesch. Entwicklung. 1908 str. 51.

³⁾ Die Bedeutung der Marx-schen Kapitalkritik. 1908 str. 181.

⁴⁾ Marx: Das Kapital str. 7.

⁵⁾ Ibidem str. 5.

⁶⁾ Glej, kaj pravi knjiga: Pregovori, 11, 26 o sleparijah pri prodajanju žita!

Razglas.

Trg Sv. Antona v KOBARIDU bo 12. in ne 13. junija in sicer samo za letošnje leto.

Županstvo trga Kobarid

12. maja 1911.

GRUNTAR, župan.

POSLANO.

Podpisani obžalujem, da sem razžalil dne 23. 4. 11 g. nadučitelja L. Likarja ter preklicujem svoje besede.

Peter Komec,
Števerjan h. števil. 179.

Pijte samo Tolstovršsko slatino!

ki se dobi dosedaj na Primorskem pri naslednjih preprodajalcih:

Fr. Špacapan, Ozeljan
Ad. Ivančič, Kanal
Jos. Urbančič, Bazovica
Fr. Majne, Gornje Vremah
J. Škerlj, Tomaj
Fr. Miklavčič, Kobarid

Josip Vatovec, mislice Divača
Leopold Jonko, Bovec
P. Bertok, kon. dr., Dekani
Ivan Ukmar, Dutovlje
J. Stravs, Cerčno
M. Kacin, Police

K. Šiškovič, Černikal
Avg. Dolenc, Ajdovščina
E. Bevk, Lokavec
Iv. Fidel, Pesek
Fr. Silvester, Vipava
L. Kovačič nastl., Sv. Lucija

SLOVENCI! Svoji k svojim! Kupujte in zahtevajte povsod le TOLSTOVRSKO SLATINO!

Naročila se sprejemajo: „Tolstovršska slatina“, p. Guštanj, Koroško. Sprejmejo se založniki.

Naročila se sprejemajo: „Tolstovršska slatina“, p. Guštanj, Koroško. Sprejmejo se založniki.

TEOD. HRIBAR

se dobi perilo za neveste rumbersko, belgijsko in šlezjsko platno, Perkal, Batist, Zefir, Satin. — — — Modne volne sukno za moško obleko, preproge, zavese, odeje, šivane kuverte, žime, volno za postelje. Jäger, srajce itd. itd.

V MANUFAKTURNI TRGOVINI

Gosposka ulica števil. 6

v GORICI

Loterijske številke.

13. maja.

Dunaj	60	62	29	25	22
Gradec	5	87	63	65	71

Tri božje čednosti!

Ker Tridentinski cerkv. zbor in tudi katekizem (štev. 808) zaukazuje obuditi večkrat, posebno ob nedeljah

„Tri božje čednosti“

ki jih je založila „Narodna Tiskarna“ v Gorici mali obliki, tako da se lahko razdelijo med vernike in šolske otroke.

Cena posameznemu izvodu 1 vin.

Naročila sprejema in izvršuje „Narodna Tiskarna“ v Gorici.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11.

se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek, naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Odlikovana pekarija

in sladlčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu (v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Peter Cotič,

čevljarski mojster, Gorica, Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v GORICI

ulica della Croce št. 6.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antona Obidiča njegovo staroznano

čevljarske delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarski mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

Oglas.

Podpisani krojaški mojster in trgovec priporočam slav. občinstvu svojo edino trgovino in združeno krojaško delavnico v Brdih za obilna naročila. V zalogi imam raznovrstnega blaga, kakor: sukno, tkanino („cajh“), perkal in drugo potrebščino ter vse priprave za Orlovski kroj, telovadnih hlač in srajc. — Priporočam slavnim društvom „Orel“, naj si pri meni naročajo. Pripravljen sem na zahtevo društva priti na dom in vzeti mero ter zgotovljeno obleko na dom poslati. Cena obleki razen telovadnih hlač in srajc, je 36 K do 38 K. Z odličnim spoštovanjem

Andrej Mavrič,

krojaški mojster in trgovec
Kojsko 205 (v Brdih).

Naznanilo preselitve.

Znana stara domača tvrdka z železnino

Konjedic & Zajec

naznanja uljudno, da preseli svojo trgovino v prostore hiše

„Goriške ljudske posojilnice“

Gosposka ul. št. 7 (prej krojaška zadruga).

Na novo praktično urejena trgovina omogoči nas naše cenj. odjemalce vsestransko hitro, točno, ceno in pošteno postreči.

Zahvaljevaje se dosedanjej cenjenej naklonjenosti, proseč i nadaljne vljudnosti, priporočamo se za obilne naročbe v naših novih prostorih

z odličnim spoštovanjem

Konjedic & Zajec.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obavala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Štev. 1351

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil I. četrtletja, t. j. mesecev januarja, februarja in marca 1910

začne v

ponedeljek, 12. junija 1911,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 17., 21., 24. junija in 1. julija bodo v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. predpoludne in od 3. do 4. pop.

V Gorici, 2. maja 1911.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

OBLEKE BENJAMIN

dobivajo se v veliki izbiri

♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦

==== pri **J. MEDVED - GORICA.** =====

JOSIP CULOT

v Raštelju šte. 225 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punč za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klope, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Odlikovana mizarska delavnica s strojem obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Restavracija

„TRI KRONE“

GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten, restavrater.

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po meri.

Galoše prave rusko, se popravlja.

Usnje podplati ter čevljarske potreščine.

Vrvarsko raznovrstno blago.

I. Drufovka Gorica

Gosposka ulica 3. (Nasproti Montu.)

Ustanovljena trdka leta 1866.

Za birmo

prave švičarske ure

zlatnino in srebrnino itd. nakupite najbolje in najceneje pri trdki

Aleksander Ambrožič

GORICA, Korso J. Verdi 26.

Istotam se izvršujejo popravila v to stroko spadajoča točno in po najnižjih cenah.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče šte. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po

zmernih cenah.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarsko in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (stokfiljevo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomerne barve po K 140, bele barve K 2. Trskino železnato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otroki, gošče, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preišče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnjuje steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti jeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %. Daje članom posojila na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ %, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadrugi urad je v lastni hiši **Corso Gius. Verdi št. 32, I. nad.** — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

„Kmečka Banka“ v Gorici,

na Kornu št. 12

eskomptuje menjice pod jako ugodnimi pogoji.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter jih obrestuje čisto po

4 $\frac{3}{4}$ 0/0

Načelstvo obstoja iz ge. Dr. Alojzij Franko, predsednik, Ivan Sausig, veleposesnik in župan v Biljah, podpredsednik, Fran Obiljubek, veleposesnik in župan v Kojškem-Krasno, Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu, Alojzij Bandelj, veleposesnik v Podgori.

se večkrat plačajo za popolnoma nič vredno možko in žensko blago. Da se pa nihče ne boče varal, naj si ogleda najino velikansko zalogo

POMLADANSKIH IN LETNIH NOVOSTI.

Kdor ne zamore si sam ogledati najino zalogo, naj si naroči vzorce, katere dobi poštine prosto na dom pri domači trdki

Ivančič & Kurinčič-Gorica,

Gosposka ulica št. 11, (nasproti Hotela treh kron.)

Blago za „Orlovske“ kroje, kakor vse potreščine, spadajoče k telovadnemu kroju, dobijo slavna „Orlovska“ društva pod ugodnimi pogoji.

Čudovite cene